

podzimní úroda u eko-skřítků

Jana Podzemná 2014

13 návodů krok za krokem

Obsah

Úvod – óda na vatové tyčinky	2
Jak se naladit s dětmi na činnost:	3
Pohádky a příběhy:.....	3
Básničky, písničky, říkanky:.....	4
Konkrétní postupy a návody.....	5
1. Eko-skřítky odpadácci a sáčkové víly.....	5
Postavičky z přírodních materiálů:.....	6
2. Řepa a 3-D mrkvička	7
3. Figurky, dědeček, babička, vnučka.....	9
4. Figurky, pes, kočka a myš.....	11
Projekt: OD SEMÍNKY K OHRYZKU-příběh jablka I.	12
5. Jablková razítka.....	12
Projekt: OD SEMÍNKY K OHRYZKU-příběh jablka II.....	13
6. Housenky jdou na jablko.....	13
Projekt: OD SEMÍNKY K OHRYZKU-příběh jablka III.....	14
7. Ze semínek z ohryzku vyklíčí nový strom.....	14
Projekt: VESELÉ ZAVAŘOVÁNÍ I.....	15
8. Velký kompot.....	15
Finta na využití papíru a výrobu lahve-skoro bez zbytků.....	16
Projekt: VESELÉ ZAVAŘOVÁNÍ II.....	17
9. Sirupy a marmeládky.....	17
10. Květák a kukuřice.....	18
11. Jeřabiny a hroznové víno.....	19
13. Houba (muchomůrka).....	20
Literatura a zdroje:.....	21

Úvod – óda na vatové tyčinky

Kosmetické vatové tyčinky do uší všichni známe a někteří z vás je určitě používají i na malování s dětmi. Když zjistila moje kamarádka, která učí několik let děti výtvarku v kroužcích, že se s nimi dá malovat a zdobit i textil, napsala mi toto:

„TÝ JO, VATOVÉ TYČINKY! ODPADÁ UMÝVÁNÍ ŠTĚTCŮ SE ZASCHLOU BARVOU NA TEXTIL!! SUPER.

Tyčinky jdou dokonce sehnat v různých velikostech. Mě napadlo spojit je do svazků a takto s nimi malovat a razítkovat. Vše je popsáno v konkrétních návodech na tvoření. Nebojte, nebudou jen o malování tyčinkama....

Malovat pomocí tyčinek mohou i nejmenší děti od 1,5 roku.

U takto malých dětí mám 1 tip:

Pokud nechcete, aby děti smíchaly všechny barvy dohromady a vytvořily na výkrese směs připomínající bahníčko (i když i to je pro ně super a je dobré je to nechat zkusit...). Dejte jim na malování jen 1-3 odstíny barev, které lze navzájem zajímavě míchat (např. žlutá, oranžová, červená). Až se vyřádí, stačí už dát jen do malinké mističky trochu kontrastní barvy (zde třeba modrá) a k tomu vatovou tyčinku a nechat je pracovat s ní. Důležité je výkres včas odebratv momentě, kdy se to líbí nám, a vyměnit dětem výkres. Děti budou spokojené procesem tvorby, my se zase můžeme kochat abstrakcí hodnou umělce.

Jana Podzemná

autorka e-booku a projektu VÝTVARNÝ ROK S Janou.

Lektorka výtvarných kurzů pro děti i dospělé, výtvarnice se spoustou nápadů.

www.vytvarne-navody.cz

www.facebook.com/vytvarnenapady

www.ramujemehrave.cz

Jak se naladit s dětmi na činnost:

Pro podzimní, případně pozdně letní sklizeň úrody se budou hodit **hry na obchod**, zelinářství, **prodej ovoce a zeleniny nebo i třeba vlastních zavařenin**, sirupů a limonád.

Můžete si vyrobit **loutky k pohádce O veliké řepě** a třeba si ji i zahrát. Vyrobit si eko i ne-eko **recyklované skřítky a víly**. Ubytovat je v domečku z houby. U větších dětí už asi se skřítky moc nepochodíme, ale megaodpadové monstrum, vyrobené z plastových a jiných výdobytků moderní doby by je mohlo zaujmout.

Menší děti zase mohou **třídit** třeba přírodniny pohozené na dece, od věcí, které do lesa nepatří (nebo naopak).

Pomíchat můžeme např: šišky, kamínky, klacíky, listy, makovice, šnečí ulity x sáčky, pet-vršky, menší plastové lahvičky,

Pohádky a příběhy:

Mohou se nám hodit tyto příběhy:

O veliké řepě:

Stručný děj všichni známe a za dědu a babku si navíc můžeme dosadit libovolné množství postaviček. Vnučků, vnuček i zvířátek...Zvlášť, když si je umíme jednoduše vyrobit. Včetně řepy, která dá asi více zabrat, ale za to může být i hodně velká...

Příběh o eko skřítcích a vílách:

Je vymyšlený, ale možná na něm něco pravdy bude:-)

Nějak se stalo, že si lidé při pobytu v lese a v přírodě zapomněli po sobě uklízet. Místo, aby si svoje odpadky vzali pěkně domů, do města a tam s nimi nakrmili popelnice a odpadkové koše, nechali je ležet přímo v lese. Různých sáčků, lahví, vršků, papírků se brzy po lese válelo víc než dost. Lesní skřítki a víly si teda řekli, že nebudou používat pro svoji ozdobu jenom čistě přírodní věci jako různé klacíky a větvičky, rostliny, suchou trávu a listy, šišky, plody a pecky...ale také ty plastové, kovové a jiné drobnosti, které tam jim v lese lidé nechali.

Pustili se do díla a brzy mohla být módní přehlídka a dokonce i velký ples. Zvlášť igelitových sáčků totiž bytosti našly víc než dost a hodily se jim na výrobu šatů.

Známé jsou **příběhy Křemílka a Vochemůrky** z pařezové chaloupky.

Inspirovat se můžete i u knížky nebo filmu **Kuky se vrací**. Hlavně u Kukyho kamarádů smontovaných z toho, co v lese zbylo ať už z přírody nebo od lidí.

Básničky, písničky, říkanky:

Tipy najdete na internetu kliknutím na odkazy:

[říkanky o ovoci a houbách](#)

od www.mssezdravotnickoupeci.cz

[zásobník různých básniček a písniček, všeho chuť i o ovoci, podzimu atp.](#)

od www.ms-struzice.webnode.cz

tipy z www.detskestranky.cz

[písnička o hrušce](#)

[vitaminová básnička](#)

[chřipková básnička](#)

[Básnička o chroustech a hruškách](#)

od www.chrousti.cz

[podzimní básničky](#)

od www.mskosmonautu15.cz

[jednoduché básničky, ovoce a zelenina](#)

[a skřítkové](#)

[a příroda, louka, les](#)

od <http://detske-basnicky.7x.cz/>

Konkrétní postupy a návody

1. Eko-skřítkci odpad'áčci a sáčkové víly

Náročnost: ***

Věk: 5+ s asistencí dospělého (lepení tavnou pistolí)

Potřebujeme:

- igelitové sáčky
- zbytky papíru
- obaly od bonbonů
- brčka, dřívka od nanuků
- plata od léků, zbytky alobalu...apod
- i různé přírodniny (peříčka, listy, klacíky...
- fixy, nůžky
- tvrdý papír nebo kartony z menších krabiček, ev. ruličky od toal. papíru
- tavná pistole

Postup:

Postavička (skřítek, víla ze sáčku)

1. Připravíme si z kartonu hlavu. Obkreslíme kulatý předmět na karton a vystříhneme 2 kusy stejně velkých koleček.
2. Hlavu můžeme pokresli nebo nalepit oči apod.
3. Připravíme si igelitový sáček. Bude sloužit jako tělo-šaty. Jednu část sáčku zmáčkeme a zespodu i zvrchu přiložíme kolečka pro budoucí hlavu. Zbytek sáčku čouhá ven.
4. Ještě než kolečka slepíme k sobě, můžeme dovnitř vložit různé ozdoby: brčka, listy, peříčka, klásky - jako vlasy, obaly od bonbonů naaranžované jako mašle apod.
5. Chceme-li ruce, přilepíme po stranách tlapy vyrobené z kartonu nebo dřívěk od nanuků, brček....

Tipy na postavičky z roličky:

Skřítek, víla

1. Připravíme si tělo z roličky od toaletáku, kterou nahoře zploštíme.
2. Ještě než místo slepíme k sobě tavnou pistolí vložíme dovnitř vrchní části ozdoby podobně jako výše.
3. Také můžeme lepit ozdoby už na slepený vrch roliček
4. Můžeme se vyřádit a zkusit využít přírodní i nepřírodní materiály.

Postavičky z přírodních materiálů:

Využijeme suché plody, pecky, koření, obilné klasy, zajímavé skořápky plodů, větvičky, luštěniny, makovice, šišky, suché květy, listy...lepeno tavnou pistolí, dokresleno lihovou fixou.

2. Řepa a 3-D mrkvička

Náročnost: ***

Věk: 6+ s asistencí dospělého (vrstvení hmoty)

Potřebujeme:

- plastovou lahvičku vhodného tvaru
- tapetové lepidlo
- toaletní nebo jiný jemný papír
- temperové barvy, štětec, vodu
- zbytky zelených papírů, brčka
- papírová páska, lepidlo

Postup:

Řepa:

1. Připravíme si roztok tapetového lepidla. Na 1 menší plastovou nádobku (aktimel, od vitaminů apod... stačí asi 2 dcl roztoku. (Na mrkev se hodí protáhlejší tvary i menší pet-lahve)
2. Do nádobky s lepidlem vložíme toaletní papír (celkem to saje, takže spotřeba je poměrně velká). Můžeme postupovat po trochách.
3. Vždy kousek hmoty- tj. papíru smíchaného s lepidlem vyjmout, vyždímat a postupně vrstvit na lahev
4. U větších projektů se také dá kus lahve papírem obalit, potřít lepidlem a postupně takto vrstvit do žádaného tvaru. Důležité je to natírání lepidlem, nesmí to být moc suché, aby to neodpadávalo.
5. Celá věc déle schne, pak se může pomalovat.

Listí:

1. **Na řepu:** Jednoduše můžete do otvorů v brčkách nastrkat zbytky zelených papírků a udělat si takovou mobilní řepovou vázičku. Lze samozřejmě i zpevnit páskou.
2. **Na mrkev:** Polepíme si ruličku pruhem zeleného papíru ani nemusí moc držet, jen zespodu). Zmáčkne na plocho a do 2/3 nastříháme na proužky.
3. Umístíme do otvoru v hrdle připravené lahve-mrkve. Slepíme papírovou páskou a až pak vše pomalujeme.

3. Figurky, dědeček, babička, vnučka

Náročnost: ***

Věk: 5+ s asistencí dospělého (lepení tavnou pistolí, motání vlny, výroba čepice)

Potřebujeme:

- ruličky od toaletního papíru
- nůžky
- zbytky látek i vlny, nebo i papíry
- popř. vata nebo rouno
- kreslicí potřeby, fixy
- tavnou pistoli i tyčinkové lepidlo

Postup:

1. Nakreslíme obličej na roličky, na oblečení použijeme kousky látek. Jednoduše jimi roličky cca z poloviny polepíme.
2. Vlasy přilepíme pomocí tavné pistole buď z vaty (rouna) nebo si umotáme docela hustě smotek vlny. Vlasy lepíme tavnou pistolí, přichytíme je v místě čela a zbytkem vlasů rovnoměrně pokryjeme díru roličky.
3. U babičky a dědy je to jednodušší, vatou se lépe vykrývá díra. Navíc můžete dědovi nasadit kulicha a babičce uvázat šátek.

Tip na kulicha/čepici:

Nemusíte nic háčkovat nebo plést, stačí ustříhnout nebo srolovat menší vyřazenou ponožku/rukavičku apod. do potřebného tvaru. Nalepit nebo vyvázat můžete i bambuli nebo třapce.

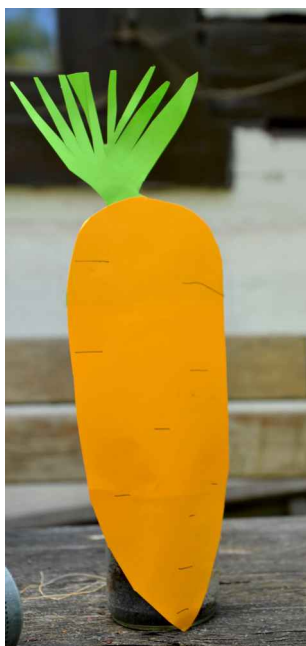

Tip na rychlou řepu:

Na roličku nalepíme tvar mrkve vystřižený z papíru. Vybarvíme nebo užijeme barevný papír. Dozdobíme papírovými listy.

Na obrázku je to spíše mrkev, sklizeň je prostě sklizeň...

4. Figurky, pes, kočka a myš

Náročnost: ***

Věk: 4+ s asistencí dospělého (lepení tavnou pistolí)

Potřebujeme:

- ruličky od toaletního papíru
- nůžky
- zbytky papírů
- kreslicí potřeby, fixy
- tavnou pistolí i tyčinkové lepidlo

Postup:

1. Připravíme si papírové čumáčky (kolečka), uši-trojúhelníčky, ovály-využijeme jednoduché tvary. Použít můžete i zajímavě barevné papíry z kalendářů, časopisů...
2. Ruličku v horní části stlačíme k sobě a slepíme tavnou pistolí.
3. Přilepíme potřebné tvary. Dokreslíme obličej.

Projekt: OD SEMÍNKA K OHRYZKU-příběh jablka I.

5. Jablková razítka

Náročnost: ***

Věk: 4+ s asistencí dospělého (rozkrojení jablek)

Potřebujeme:

- jablka rozkrojená na polovinu
- temperové barvy nebo vodovky
- štetec, vodu, hadřík
- tvrdý papír nebo vystřižený obrys jablka
- zbytky barevných papírů, lepidlo

Postup:

1. Jablka můžeme nakrojit podélně i příčně. Obojí zanechá zajímavý otisk. Jen je dobré, když se řez povede co nejvíce rovně
2. Půlky jablek natíráme barvou a otiskujeme na papír. Může být i barevný.
3. Také si můžeme vyrobit obří tvar jablka. Buď předem nebo až z nazdobeného papíru.

Projekt: OD SEMÍNKA K OHRYZKU-příběh jablka II.

6. Housenky jdou na jablko

Náročnost: ***

Věk: 4+ (otisky mohou i batolata)

Potřebujeme:

- zbytky filcu a látek
- šablony rybiček
- nůžky, jehla a bavlnka
- dřevěné tyčky cca 35 cm dlouhé (podle potřeby)
- silnější šňůrky nebo i tkaničky od bot
- malé magnetky
- plastová folie, lihová fixa
- vteřinové lepidlo na gelové bázi nebo tavná pistole

Postup:

Housenka z jablek

1. Vystříhneme otisknuté tvary jablek, sestavíme housenku.
2. Hlavu nakreslíme zvlášť. Vše přilepíme na papír.
5. Můžeme dokreslit housence nožky a chloupky.

Prstová housenka

1. Prstem namočeným v barvě postupně vytvoříme pomocí otisků tělo housenky.
2. Dokreslíme nožky a kusadla.
3. Housenky můžeme vystříhnout a zakombinovat do příběhu o jablku.

Projekt: OD SEMÍNKA K OHRYZKU-příběh jablka III.

7. Ze semínek z ohryzku vyklíčí nový strom

Náročnost: ***

Věk: 4+

Potřebujeme:

- tvrdý papír
- temperové barvy
- štetce, paletu, kelímek s vodou, hadřík
- semínka z jablek, lepidlo Herkules
- nůžky
- kreslicí potřeby

Postup:

1. Nakreslíme a vystříháme var ohryzku. Libovolně vybarvíme.
2. Kápneme někam doprostřed trochu lepidla a vložíme několik semínek.
3. Ze zbytků papírů vyrobíme list a stopku a přilepíme nahoru k ohryzku.

Projekt: VESELÉ ZAVAŘOVÁNÍ I.

8. Velký kompot

Náročnost: ***

Věk: 4+

Potřebujeme:

- bílý nebo barevný tvrdý papír, o vel. A4-A3
- nůžky
- jablka na otisky
- temperové barvy, vodovky, štětce, voda
- zbytky papírů, lepidlo

Postup:

kompot 1

1. Z bílého tvrdého papíru vystříhneme tvar lahve. Návod na perfektní lahev bez zbytečných zbytků papíru je na další straně na fotografiích.
2. Nastříháme si zásobu ovoce, třeba z barevných papírů. Můžeme využít i přímo obrázky ovoce z letáků.
3. Namalujeme barevnou šťávu-nálev uvnitř lahve.
4. Ovoce přilepíme na lahev.

kompot 2

1. Na papír nazdobený oblíbenou dekorativní technikou (otisky razítek, mramorovaný papír, malba vodovými barvami apod...)kreslíme motivy výraznou fixou nebo tuší.
2. Vlajky můžeme nainstalovat na provázek a zavěsit do prostoru.
3. Uzávěr vyrobíme z pruhu našaseného papíru (krepák), přilepeného na víko z papíru

Tip:

Můžeme si kompot i popsat pomocí ozdobných cedulek v příloze šablon.

Finta na využití papíru a výrobu lahve-skoro bez zbytků

To jsme si to zavařili

...na tmavo

Projekt: VESELÉ ZAVAŘOVÁNÍ II.

9. Sirupy a marmeládky

Náročnost: ***

Věk: 4+

Potřebujeme:

- bílý nebo barevný tvrdý papír, o vel. A4-A3
- nůžky
- roztok tapetového lepidla (nemusí být)
- vodovky, štětce, tuše, dřívka
- zbytky papírů, lepidlo

Postup:

1. Lahvičky si můžeme připravit podle šablon nebo nakreslit vlastní.
2. Připravíme ingredience do zavařeniny: ze zbytků barevných papírů vystřihneme různé ovoce. Do marmelády a džemu můžeme nastříhat ingredience na drobně a využít tak i malé kousky papírků, které jinak vyhodíme.
3. Uděláme si nálev, sirup. Třeba zapíjením tuší do vlhkého podkladu. Malováním vodovkama nebo i temperkama.
4. Zajímavé je zkusit zapíjení barev do roztoku tapetového lepidla. Zkoušeli jsme i cukerný roztok, ale moc dlouho schne.
5. Lepivé vlastnosti vlhké temperové barvy a tapetového lepidla se dají s úspěchem použít na přilepení zavařovaných tvarů aniž bychom se pipali s natíráním lepidla na drobné tvary. Malinké kousíčky stačí rozhodit na vlhkou plochu s tapetovým lepidlem.
6. Po zaschnutí můžete uspořádat celou výstavu, řazením zavařenin "do polic", skládáním vedle sebe...Třeba i přilepit kompozici na velký papír a udělat si malou spižírnu.

10. Květák a kukuřice

Náročnost: ***

Věk: 5+

Na květák potřebujeme:

- barevné nebo i bílé papíry
- nůžky
- temperové barvy, špejle, štětec
- vatové tyčinky, gumička, špunt
- lepidlo

Postup:

1. Připravíme si kolečka z papíru, celkem 4-5. postačí 3 kola na listy a 1 na květák.
2. Pokud nemáme zelený papír, natřeme kolečka na zeleno hustší temperovou barvou. Prostřední kolo pro květák může být tmavší, aby vynikl kontrast s otisky bílou barvou.
3. Opačným koncem štětce nebo špejlí můžeme dokreslit žilkování listů.
4. Nachystáme si razítka-špunty a vatové tyčinky. Dobrá finta je spojit gumičkou několik tyčinek k sobě.
5. Na prostřední kolo otiskujeme hustě bílá kolečka, vytvoří se dojem kvěťáku .
6. Hotový výsledek naaranžujeme a slepíme k sobě..

Na kukuřici potřebujeme:

- tvar kukuřice vystřižený z papíru
- nůžky
- temperové barvy, štětec
- vatové tyčinky, gumička, špunt
- lepidlo, zbytky zelených papírů

Postup:

Je podobný jako u kvěťáku. Akorát tvar kukuřice je jiný. Otiskovat žlutá zrníčka můžeme zase špuntem, ale i prsty a vatovými tyčinkami. Pokud si starší děti dají práci, a budou postupovat od největších koleček k nejmenším, vytvoří se plasticky dokonalý dojem kukuřice. Listy dolepíme dodatečně.

11. Jeřabiny a hroznové víno

Náročnost: ***

Věk: 5+

Potřebujeme:

- bílé tvrdé papíry
- nůžky
- brčko, špejle, tuše
- vatové tyčinky, gumička, špunt
- temperové barvy
- lepidlo, zbytky papírů

Postup:

Jeřabiny

1. Na papír kápneme trochu (opravdu malinko) barevné tuše. Rozfoukáme brčkem. Vytvoří se zajímavé chomáčky větvičky.
2. Do chomáčků otiskujeme oranžová kolečka. Zase se nabízejí špunty a svazek vatových tyčinek. Dokonce to připomíná i plody rakytníku a jiné podzimní bobuloviny.

Postup:

Hroznové víno

1. Je obdobný jako u zeleniny výše. Otiskujeme špunt namočený v barvě do tvaru hroznů.
2. Pěkně působí míchání 2 odstínů barev (modrá a červená nebo žlutá a zelená)
3. Šlahouny a listy můžeme vyrobit z papíru. A vše naaranžovat a nalepit na větší papír.

Tip :

Na otiskování funguje i hladké víčko od pet-lahve

13. Houba (muchomůrka)

Náročnost: ***

Věk: 5+

Potřebujeme:

- barevné i světlé papíry
- lepidlo
- papírové kapesníky nebo krepový papír
- pastelky, ev. temperové barvy, špunt na otisky

Postup:

1. Z papíru vystříháme nohu a klobouk houby i pruh zeleného papíru na trávník.
2. Z ubrousku, krepáku nebo seskládáním jemného papíru vyrobíme varhánky na spodek a vrch nohy.
3. Trávník nastříháme a vše zkompletujeme a slepíme k sobě.
4. Pomocí otisků vyrobíme na klobouku typické muchomůrkovské efekty. (Můžeme i jen dokreslit.)

Literatura a zdroje:

Svěrák Jan, Kuky se vrací, Madá Fronta, Praha 2010

weby:

tematická říkadla, básničky apod...

<http://www.mssezdravotnickoupeci.cz/rijen-pisnicky-basnicky-a-rikadla-0>

[http://ms-struznice.webnode.cz/zasobnicek-basnicek-/](http://ms-struznice.webnode.cz/zasobnicek-basnicek/)

http://www.detskestranky.cz/clanek/410-v_zahrade_na_hrusce.htm

http://www.detskestranky.cz/clanek/307-vitaminova_basnicka.htm

http://www.detskestranky.cz/clanek/849-chripkova_basnicka.htm

<http://www.chrousti.cz/index.php/basnicky/item/95-basnicka-kerou-risu-naucila-babicka-z-brezinevsi>

<http://www.kosmonautu15.cz/stranky-ms/basnicky-slunicka.html>

<http://detske-basnicky.7x.cz/>

Pinterest:

Tipy na podzimní tvoření...jablka jdou otiskovat i na trička...a další inspirace

<http://www.pinterest.com/janapodzemna16/podzimn%C3%AD-v%C3%BDtvarka/>